

Конспект занятия в подготовительной группе.

Знакомство с разновидностями национальной игры «Шагай наадан. Мори урилдаалга. Хорёо барилга».

Зорилгонууд:

1. **Нургалгын:** шагай наадан тухай мэдэсэ үргэлжэлүүлхэ, шагайнуудай табан янзын түхэлэй - морин түхэлтэйн танилсуулха, нааданай дүрим ойлгуулха. Морин тухай мэдэсэ баяжуулха. Үнгэнүүдые дабтаха.
2. **Хүгжөөлгын:** хүүгэдэй ухаан бодол, түргэн, шуран, хэргэлэн бодохые хүгжөөхэ. Гарай нугархайе хүгжөөхэ.
3. **Хүмүүжүүлгын:** буряад арадайнгаа ёһо заншал, ажабайдал нангинаар сахиха, саашань дамжуулха эрмэлзэл олгохо. Бэе бээдээ эбтэй байхые хүмүүжүүлхэ.

Хэрэгсэлнүүд: шагай наадан, аудизапись, зурагууд

Хэшээлэй ябаса:

1. Эмхидхэлэй үе:

-Сайн байна, үхибүүд! Мүнөө буряад хэлэнэймнай хэшээл эхилхэнь, хэлэнэй гимнастика хэе, минии хойноһоо тоолуур дабтан хэлэгты:

Табараа, табараа моримни

Табамни үргэн, татанагүйб.

Һыы-лоо – һыы-лоо, һыы-лоо,

Гүйлгөө, гүйлгөө, гүйлгөө.

Гүүһээ – унаган, унаганһаа – дааган, дааганһаа дээшээ үрээ, хизаалан,

үрээһээ – һоёолон, үрээ һоёолонһоо – азарга, морин.

2. Гол хуби:

(включается аудизапись топот копыт).

- Үхибүүд, энэмнай юун бэ?

- Тиимэл даа, морид. (зураг харуулха)

- Морин тухай юу мэдэнэбибди, дабтая.

- Энэ ямар үнгэтэй морин бэ? (зураг дээрэ- сагаан, боро, хара,)

-Харагты, энэ юун бэ? Зүб даа, шагай наадан. Иигээд унахадань, морин унаба гэжэ ойлгохобди. (шагайнуудые хаяжа, үхибүүднээ нуранаб: морин унаа гү?)

Булгадаа хаягты . Хэндэ морин унааб? Хэды морин унааб? (иигэжэ үхибүүдэй мори таниха болоһыень шалгаһанай удаа **“Мори урилдаалга”** нааданабди.

<p>«Мори урилдаалга». Нубарюулан арбан шагай табиха. Нэгэ “гүйгөөшые” бэшэ шагайнууд сооһоо абажа, арбанай түрүүшын шагайн хоёр тээгүүр табиха. 5 шагай абажа, ээлжээгээр тэдэнээ хаяха. Хэды морин унааб, тэды шагай дээшээ болохо. Хэнэй гүйгөөшэ 10 шагайе дууһан гаранаб, тэрэнэ урилдаанда диилээ. Саашаа наадажа, 2-дохи, 3-дахи нууринуудые элируулхэ.</p>	<p>“Конные бега”. 10 «столбов» (лодыжек), устанавливают друг за другом. Играющие выбирают по одному «бегунцу» - коню из кучки лодыжек и ставят по обеим сторонам. Затем берут по 5 лодыжек и бросают по очереди на кон. У кого ,сколько выпадет коней, столько передвигают своего бегунца. После нескольких бросков чей -нибудь конь проходит все 10 «столбов», значит он и выиграл бега. Можно продолжить игру и определить чей конь “прибежит” вторым, третьим и т.д.</p>
--	--

Физминутка.

Морин туруугаараа тоншоо,

Толгойгоороо дохёо,

Доошоо тонгойжо,

Уһа угаа.

Дээшэнь үргөөд

Саашаа оодоргоо.

Конь копытом застучал,

Головою покачал,

Низко голову склонил

И воды в реке попил.

Снова голову поднял

И по полю поскакал.

Хорёо барилга наадаябди.

“Хорёо барилга”	“Строительство ограды для скота”
Үхибүүд хорёо барижа, 3 хони 3 мори табина. 3 шагай хаяжа, хэды хонин, морин унанаб, тэды хони , мори абажа өөрыгөө хашаан соо оруулха.	Дети строят себе городьбу, воображая её загоном для скота. Ставят 3 овец и 3 лошадей. Подкидывают 3 лодыжки и выбирают у соперников столько , сколько упали овцы и лошади .

Дүн. Бэрхэнүүд, мүнөөдэр бидэнэр “**Мори урилдаалга. Хорёо барилга.**”

Хоёр наада нураабди. (Зурагууд дээрэ морин, унаган, хонин, хурьган)

- Энэ юун бэ?
- Зүбөөр ниилүүлэгты.
- Морин яадаг бэ? Маарадаг гү, али инсагаалдаг гү?

Булта шагайгаараа мори харуулагты, хони харуулагты.

Бэрхэнүүд, булта мэдэжэ абаабди. Баяртай! Гэртэхинээ нургаарайт!

Морин (конь)

«Морин»(конь), упавшие на бок ровной стороной, ребром – это лошадка.